

Dr. sc. EDUARD KUŠEN, dipl. ing. arh.

KONVERZIJSKO SVOJSTVO TURIZMA I KULTURNA BAŠTINA

Islam Grčki, Kula Stojana Jankovića, 04. listopada 2013.



godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

UPOZNAVANJE

• **EDUARD KUŠEN**

- DOKTOR TEHNIČKIH ZNANIOSTI
- DIPLOMIRAO, MAGISTRIRAO I DOKTORIRAO NA ARHITEKTORSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
- PRVI SAVJETNIK ZA ZAŠTITU OKOLIŠA (1976-1977) U RESORNOM MINISTARSTVU SR HRVATSKE
- U RZ ALPE-ADRIA VODIO HRVATSKU DELEGACIJU U KOMISIJI ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA (1979-1986)
- ČLAN SABORSKOG ODBORA ZA ZAŠTITU PRIRODE (3 MANDATA)
- OD 1986. DO UMIROVLJNJA (2004) ZAPOSLEN U INSTITUTU ZA TURIZAM, SADA VANJSKI SURADNIK NA ZNANSTVENIM PROJEKTIMA
- USMJERENJE: TURISTIČKE ATRAKCIJE (RESURSI) I PROSTORNI ASPEKTI PLANIRANJA TURIZMA
 - Metodologija prostorne valorizacije turističkih privlačnosti, disertacija, 1999.
 - Turistička atrakcijska osnova, znanstvena knjiga, 2002.
 - Sustav turističkih atrakcija, znanstveni rad, 2010.
- KULTURNI, VJERSKI, ZDRAVSTVENI I RURALNI TURIZAM
- PROFESOR VISOKE ŠKOLE – VELEUČILIŠTE VERNI

FINANCIJSKA VRIJEDNOST KULTURNE BAŠTINE

- ***“VRIJEDNOST OVOG KULTURNOG DOBRA JE NEPROCJENJIVA”***

– ČESTA JE SINTAGMA KOJOM SE
***IZBJEGAVA KREATIVNO UPRAVLJANJE
KULTURNOM BAŠTINOM***

SLUČAJ SALONE

- **GODINE 1987. JE VELIKI DIO ARHOELOŠKOG NALAZIŠTA SALONA *OD NEPROCJENJIVE VRIJEDNOSTI*, OSTAO POD ZEMLJOM ZBOG IZGRADNJE SPLITSKE OBILAZNICE**
- **KULTURNA I DRUGA JAVNOST TADA JE ORGANIZIRALA AKCIJE *S.O.S. ZA SALONU***
- **PROTESTIRALI SU**
 - *POVJESNIČARI UMJETNOSTI, ARHITEKTI, URBANISTI I DRUGI KULTURNI RADNICI*
 - *ZELENI*
 - *LOKALNO STANOVNIŠTVO*
- ***OD TURISTIČKOG „ESTABLIŠMENTA” NIJE SE ČULA NITI JEDNA RIJEČ.***

SALONA KAO INDIKATOR

- **SLUČAJ SALONE JE POKAZAO, A TURISTIČKA JAVNOST NIJE IŠČITALA SLJEDEĆE:**
- **DA JE SALONA IZNIMNO VRIJEDAN TURISTIČKI RESURS A NE SAMO KULTURNO DOBRO OD MEĐUNARODNE VAŽNOSTI**
- **TAKO JE SALONA POSTALA INDIKATOR ZA MANJAKVOSTI HRVATSKOG TURIZMA, NJEGOVU JEDNOSTRANU ORIJENTACIJU**
 - PRIPREMA ZA IDUĆU SEZONU
 - POKAZATELJI: BROJ TURISTA, NOĆENJA I POSTELJA
 - LJETNI ODMORIŠNI MASOVNI TURIZAM
 - HOTELI I KUĆNA RADINOST
 - **NEZAINTERESIRANOST ZA TEMELJNE TURISTIČKE RESURSE – POTENCIJALNE I REALNE TURISTIČKE ATRAKCIJE I NEPOZNAVANJE NJIHOVE FENOMENOLOGIJE**



CESTARSKA ISTINA O SALONI

- **ZA OVAKVU NEMILU SITUACIJU OPTUŽIVALO SE PROMETNE STRUČNJAKE I GRADITELJE SPLITSKE OBILAZNICE. JEDAN OD NJIH JE REAGIRAO: **NEMA PROBLEMA, OSIGURAJTE SREDSTVA ZA JOŠ 2 KM OBILAZNICE I SALONA ĆE U CIJELOSTI BITI ZAOKIĐENA.****
- **VRLO APROKSIMATIVNA PROCJENA JE POKAZALA DA BI IZGRADNJA 2 KM OVE CESTE IZNOSILA **CCA 20 MILIJUNA €.****
- **DAKLE TO JE CIJENA DIJELA SALONE POD SPLITSKOM OBILAZNICOM, KADA JE RIJEČ O NJENOJ ZAŠTITI.**

DOHODOVNA VRIJEDNOST SALONE

- **PROCJENA VRIJEDNOSTI SALONE KAO TEMELJNOG TURISTIČKOG RESURSA:**
 - PRETPOSTAVKA: TURISTIČKI POTENCIJAL SALONE KAO POMPEJA
 - POMPEJI devedesetih - 2 MILIJUNA POSJETITELJA
 - SALONA, SAMO POLOVICA GORNJEG BROJA – 1 MILIJUN POSJETITELJA
 - SVAKI POSJETITELJ ZBOG SALONE PRODUŽUJE POLA DANA BORAVKA – 500000 DANA BORAVKA
 - UZ PRETPOSTAVKU PROSJEČNE DNEVNE POTROŠNJE TURISTA OD 55 € GODIŠNJE
 - **500000x55=27,5 MILIJUNA € GODIŠNJE**
 - **27,5 MILIJUNA € x 50 SLIJEDEĆIH 50 GODINA DUGOROČNO?.**

TURISTIČKE ATRAKCIJE KLJUČ RAZVOJA

- ***TURISTI PUTUJU ZBOG TURISTIČKIH PRIVLAČNOSTI***
- ***U PROSTORU BEZ TURISTIČKIH PRIVLAČNOSTI (TRAKCIJA) NE MOŽE SE RAZVITI TURIZAM***
- ***STRUKTURA TURISTIČKIH ATRAKCIJA ODREĐUJE STRUKTURU DESTINACIJSKOG TURISTIČKOG PROIZVODA***
- ***PODJEDNAKO SU VAŽNE POTENCIJALNE I REALNE TURISTIČKE ATRAKCIJE***
- ***O TURISTIČKIM ATRAKCIJAMA VALJA VODITI DOKUMENTACIJU, A SVAKO PLANIRANJE TURIZMA SE MORA TEMELJITI NA PODACIMA O ATRAKCIJSKOJ OSNOVI DESTINACIJE***



KONVERZIJSKA FUNKCIJA TURIZMA

- *SAMO TURIZAM IMA SPOSOBNOST DA TURISTIČKE ATRAKCIJE, PRIRODNA I KULTURNA DOBRA, ČAK I ONA NEMATERIJALNA, KONVERTIRA U GOSPODARSKA DOBRA A DA IH PRI TOME BITNO NE PROMIJENI*
- **RACIONALNOM EKSPLOATACIJOM VEĆINE KONVERTIRANIH DOBARA, NA PRIMJER PRIRODNIH, NE UZROKUJE SE NJIHOVO TROŠENJE, DOK JE KOD OSTALIH, PRIMJERICE KULTURNO-POVIJESNIH SPOMENIKA, TROŠENJE SVEDENO NA DUGI VIJEK TRAJANJA, KOJI SE REOVITO PRODUŽUJE KONZERVATORSKIM INTERVENCIJAMA, OMOGUĆENIM, NAJČEŠĆE UPRAVO NJIHOVOM TURISTIČKOM VALORIZACIJOM.**

TURIZAM

- ***MIGRACIJE STANOVNIŠTVA, POTAKNUTE TURISTIČKIM MOTIVNIMA, PREMREŽILE SU PLANET.***
- ***NAKON II. SVJ. RATA ONE POPRIMAJU SVE MASOVNIJI KARAKTER, TO SU PRETEŽITO PUTOVANJA PREMA:***
 - TOPLIM MORIMA
 - SKIJAŠKIM TERENIMA I
 - U NAJNOVIJE VRIJEME, PREMA KULTURNO-TURISTIČKIM ATRAKCIJAMA
- ***TURIZAM IMA MNOGO LICA***
 - EKONOMSKO
 - KULTURNO
 - DRUŠTVENO
 - ZDRAVSTVENO
 - EMOTIVNO I MNOGA DRUGA
- ***TURIZAM IMA SVOJE ZAKONITOSTI, PRIMJERICE***
 - SUSTAV TURISTIČKIH PRIVLAČNOSTI – TEMELJNIH TURISTIČKIH RESURSA
 - TURISTIČKI SUSTAV: EMITIVNO PODTUČJE – PUTOVANJE - TURISTIČKU DESTINACIJU – MARKETING

BITKA ZA TURISTIČKU ATRAKCIJSKU OSNOVU

- ***HRVATSKI TURIZAM JE U NERAVNOPRAVNOM POLOŽAJU U ODNOSU NA DRUGE SEKTORE***
 - NE POSTOJI POSEBAN ZAKON O TURIZMU (LEX SPECIALIS)
 - TURIZAM JE REGULIRAN JEDNOSTRANO KAO UGOSTITELJSKA DJELATNOST ILI KAO NEKE SITNE USLUGE U TURIZMU
 - KLJUČNI TURISTIČKI RESURSI DODIJELJENI SU, PO PRAVU PRVENSTVA, DRUGIM SEKTORIMA, O ČIJE KORIŠTENJU TURIZAM NEMA NI PRAVO PRIGOVORA.
 - TURIZAMA NEMA SVOJE SEKTORSKE INSTITUCIJE ZA STRUČNO PRAĆENJE STANJA SVOJIH RESURSA NA TERENU
 - NE POSTOJI KATASTAR POTENCIJALNIH I REALNIH TURISTIČKIH ATRAKCIJA
 - MALOBROJNA ISTRAŽIVANJA FENOMENOLOGIJE TURISTIČKIH ATRAKCIJA SE NE KORISTE U PRAKSI NITI U OBRAZOVANJU STRUČNJAKA ZA TURIZAM

BITKA ZA TURISTIČKU ATRAKCIJSKU OSNOVU

- ***HRVATSKI TURIZAM JE U NERAVNOPRAVNOM POLOŽAJU U ODNOSU NA DRUGE SEKTORE***
 - NE POSTOJI POSEBAN ZAKON O TURIZMU (LEX SPECIALIS)
 - TURIZAM JE REGULIRAN JEDNOSTRANO KAO UGOSTITELJSKA DJELATNOST ILI KAO NEKE SITNE USLUGE U TURIZMU
 - KLJUČNI TURISTIČKI RESURSI DODIJELJENI SU, PO PRAVU PRVENSTVA, DRUGIM SEKTORIMA, O ČIJE KORIŠTENJU TURIZAM NEMA NI PRAVO PRIGOVORA.
 - TURIZAMA NEMA SVOJE SEKTORSKE INSTITUCIJE ZA STRUČNO PRAĆENJE STANJA SVOJIH RESURSA NA TERENU
 - NE POSTOJI KATASTAR POTENCIJALNIH I REALNIH TURISTIČKIH ATRAKCIJA
 - MALOBROJNA ISTRAŽIVANJA FENOMENOLOGIJE TURISTIČKIH ATRAKCIJA SE NE KORISTE U PRAKSI NITI U OBRAZOVANJU STRUČNJAKA ZA TURIZAM

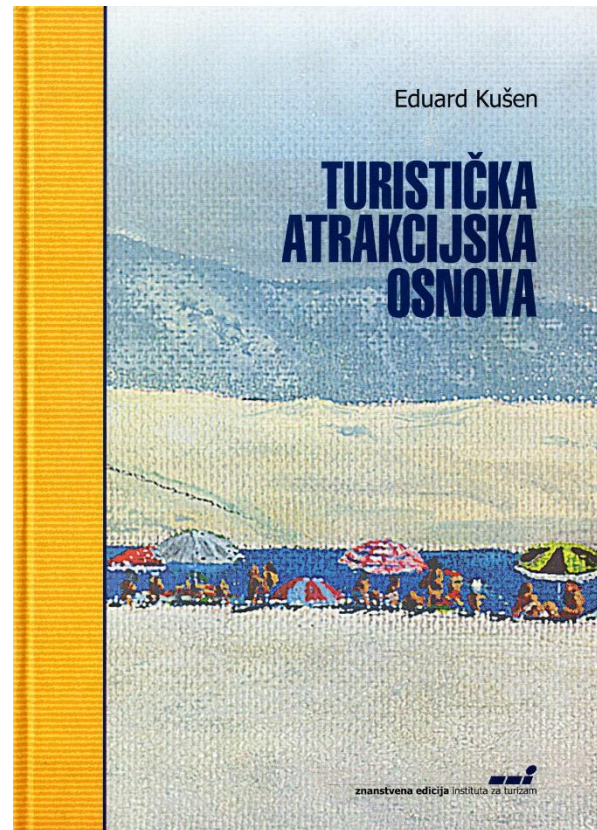
ISTRAŽIVNJE TURISTIČKIH ATRAKCIJA

- **AUTOROVO 20-GODIŠNJE ISTRAŽIVANJE TURISTIČKIH ATRAKCIJA**
 - “METODOLOGIJA PROSTORNE VALORIZACIJE TURISTIČKIH PRIVLAČNOSTI” (1999), Doktorska disertacija, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 - “TURISTIČKA ATRAKCIJSKA OSNOVA” (2002) Institut za turizam, Zagreb, znanstvena knjiga
 - KATASTAR I ATLAS TURISTIČKIH ATRAKCIJA, praktični rezultat istraživanja
 - REZULTATI ISTRAŽIVANJA TESTIRANI U STUDIJAMA SLUČAJA, za tridesetak studija Instituta za turizam, vrednovana je turistička atrakcijska osnova
 - REZULTATI ISTRAŽIVANJA PRIMIJENJENI SU U ZAVRŠNIM RADOVIMA STUDENATA, četrdesetak studenata Zagrebačke škole za menadžment (danas Veleučilište VERN) obranilo rad o resursnoj osnovi izabranih općina i gradova
 - “KUŠENOV SUSTAV TURISTIČKIH ATRAKCIJA”(2010), u Kušen, E. Sustav turističkih atrakcija, Turizam, vol. 58, br. 4, str. 443-458.
 - “Tablični prikaz turističkih atrakcija” autora, upisan u Registar industrijskog dizajna Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo RH, pod brojem D201002214.

INSTITUCIONALNO SE NE PRIMJENJUJU REZULTATI OVIH ISTRAŽIVANJA

- PRIMJER PREZENTACIJE REZULTATA AUTROVIH
ISTRAŽIVANJA DAJE IZLAGANJE
 - **Dr. sc. Renate Tomljenović**
 - **NACIONALNI DANI KULTURNOG TURIZMA**
 - **Varaždin, 2010.**
- IZVORNI SLAJDOVI S OVOTG SKUPA PRIKAZANI SU U
SLJEDEĆIH 14 SLIKA

KATASTAR TURISTIČKIH ATRAKCIJA



50

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

TRENUTNO....

- Temeljni turistički resursi nisu sustavno inventarizirani
- Uglavnom su obuhvaćene realne, turistički dostupne (afirmirane) atrakcije
- Podaci o njima nisu lako dostupni
- Različiti kriteriji vrednovanja
- Svaka turistička zajednica na svoj način vodi evidenciju o turističkim atrakcijama i provodi njihovu valorizaciju

POS LJEDICE

• **Kratkoročne**

- proizvodi uglavnom zatvoreni unutar administrativnih granica – npr. brojne ali fragmentirane inicijative tematskih putova/ruta
- putničke agencije ili nude ustaljene programe ili trebaju uložiti izuzetno puno napora ako žele nešto novo

• **Dugoročne**

- turistički resursi nisu primjereno zaštićeni od uništenja, oštećenja i neracionalnog korištenja
- kada nema uvida u resursnu osnovu turistički sektor ne može njome funkcionalno upravljati, osobito jer ju mora je ‘dijeliti’ s drugim sektorima
- potencijalne turističke atrakcije (za razliku od onih afirmiranih) - zalog dugoročnog razvoja turizma i stvaranja istinskih novih turističkih proizvoda - ostaju neutvrđene, neistražene i uglavnom nepoznate hrvatskom turističkom sektoru te izložene propadanju.

RJEŠENJE: KUŠENOV KATASTAR TURISTIČKIH ATRAKCIJA



OSNOVNA FUNKCIONALNA KLASIFIKACIJA TURISTIČKIH RESURSA

1. Geološke značajke prostora
2. Klima
3. Voda
4. Biljni svijet
5. Životinjski svijet
6. Zaštićena prirodna baština
7. Zaštićena kulturno-povijesna baština
8. Kultura života i rada

9. Znamenite osobe i povijesni događaji
10. Manifestacije
11. Kulturne i vjerske ustanove
12. Prirodna lječilišta
13. Sportsko-rekreacijske građevine i tereni
14. Turističke staze, putovi i ceste
15. Atrakcije zbog atrakcija
16. Turističke para-atrakcije

PODVRSTE ATRAKCIJA...

7. Kulturno-povijesna baština

7.1. Pokretni spomenici

- 7.1.1. Slike
- 7.1.2. Plastika
- 7.1.3. Skulpture
- 7.1.4. Namještaj
- 7.1.5.

7.2.1. Arheološka nalazišta

- Prapovijesna
- Antička
- Ranosrednjovjekovna
- Srednjovjekovna
- Podmorska

7.2. Nepokretni spomenici

- 7.2.1. Arheološka nalazišta
- 7.2.2. Spomeničke cjeline
- 7.2.3. Memorijalna područja i građevine
- 7.2.4. Pojedinačne sakralne građevine
- 7.2.5. Pojedinačne profane zgrade
- 7.2.6. Vrtne arhitektura

7.2.2. Spomeničke cjeline

- Urbane
- Poluurbane
- Ruralne

VREDNOVANJE

- **Razvojno**

- Kategorija (međunarodna, nacionalna, regionalna, lokalna)
- Sezonalnost
- Boravišno-izletničke značajke
- Prihvatni kapacitet
- Pripadnost širem sustavu turističkih atrakcija

- **Marketinško**

- Fizička dostupnost
- Javna dostupnost
- Obilježena pristupna cesta/put
- Način/mogućnost korištenja
- Informativni punkt
- Tiskane informacije
- Specifična oprema

KATASTAR



	Redni broj	1
7.2.5.11	Šifra	2
FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE	Vrsta	3
UTVRDA KLIS	Naziv	4
Na prijevoju između Kozjaka i Mosora (330 m/nad morem), sastoji se od dva dijela, nižeg zapadnog te višeg ističnog gdje se ističe okrugla kuha Oprah. Zbog svoj obrambenog položaja, svi značajniji povijesni događaji za dalmatinsko primorje odigrali su se oko Klisa.	Opis	5
Općina Klis (9 km sjeveroistočno od Splita)	Lokacija	6
I. međunarodna	Kategorija	7
Cjelogodišnja	Sezonalnost	8
Izletnička	Boravišno-izletničke značajke	9
Srednja (od 200 do 1.000 posjetitelja istodobno ili 1.000 do 4.000 posjetitelja tijekom jednog dana)	Prihvatni kapacitet	10
Fortifikacije dalmatinskog priobalja i zagore	Širi sustav atrakcija	11
Dobra (cesta, parkiralište, pješačke staze)	Turistička dostupnost	12
Nizak	Stupanj turističkog korištenja	13
Poluspremno	Stupanj tržišne spremnosti	14

PRIMJER KATASTRA KULTURNO-TURISTIČKIH ATRAKCIJA SDŽ-a

SUBREGIJA	GRAD/ OPĆINA	KAŠTEL, PALAČA ILI LJETNIKOVAC
Makarska rivijera	Tučepi Igrane	Ljetnikovac opata Klementa Grubišića - današnji hotel "Kaštelet" Ljetnikovac obitelji Šimić
Otok Brač	Milna Postira Pučišća Supetar Sutivan	Kaštel Gligo (Bobovišća) Kaštel Lazarić Kaštel Ciprijan Žuvecić, palača Dešković Kaštel Cerineo (Škrip); Kaštel Cerineo-Cerinić (Split) Kavanjinov ljetnikovac
Otok Hvar	Hvar Stari Grad	Ljetnikovac Kasandrić (Dubovica); Hektorovićeva palača; Ljetnikovac Hanibala Lucića; Ljetnikovac Ivanić (Mala Milna) Hektorovićev Tvrđalj; Kuća i mauzolej don Šime Ljubića; Palača Biankini
Otok Vis	Vis Komiža	Ljetnikovci Gazarovića Kaštel Ivana Grimanija
Splitska rivijera	Kaštela Omiš Šolta Split Trogir	Dvorac Vitturi; Dvorac Rušinac Dvori Mire Gojsalića (Kostanje) Dvorac Martinis Marchi Kaštel Kavanjina na Mejama; Mala Papalićeva palača; Palača Cindro; Palača D'Augubio; Palača Milesi; Palača Pavlović na Pjaci; Palača Skočibučić na Peristilu; Velika Papalićeva palača Kneževa palača; Palača Berislavić; Palača Cega na obali; Palača Ćipiko; Palača Lucić; Palača Garagnin-Fanfogna

Resursi u brojkama

- 3 UNESCO lokaliteta
- 35 urbanih i urbano-ruralnih cjelina
- 40-tak arheoloških lokaliteta
- 160 ruralnih cjelina
- 80-tak sakralnih gradevina
- 60-tak tvrđava, utvrda i gradina
- 40-tak kaštela, ljetnikovaca i palaca
- 50-tak muzeja, galerija i zbirki

PRIMJER PRIMJENE KATASTRA KULTURNO-TURISTIČKIH ATRAKCIJE SDŽ-a

Sinteza

TURISTIČKI POTENCIJAL	RESURSI I ATRAKCIJE	TRŽIŠNA SPREMNOST
Visok		
Arheološki lokaliteti	Split	Spremno
	Solin	Poluspremno
	Trogir	Poluspremno
	Ager	Nespremno
Urbane cjeline	Split	Spremno
	Trogir	Poluspremno
	Hvar	Poluspremno
Ruralne cjeline	Sela i zaseoci središnjeg agrarnog pojasa otoka i priobalja	Nespremno
Tvrđave, utvrde, gradine	Klis, Fortica	Poluspremno
Sakralne građevine	Pustinja Blaca	Poluspremno
Muzeji, zbirke i galerije	Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Arheološki muzej, Galerija Ivana Meštrovića; Alkarski dvori (po završetku izgradnje)	Spremno
Manifestacije	Sinjska alka, Splitsko ljeto, Festival dalmatinskih klapa	Spremno
Kultura života i rada	Pomorstvo i brodogradnja (cijelo priobalno područje)	Nespremno
	Ribarstvo (osobito Hvara i Visa)	Poluspremno
	Klesarstvo otoka Brača	Poluspremno
	Uzgoj i proizvodnja ljekovitog bilja	Nespremno

PRIMJENA KATASTRA

- **Podloga za izradu strateških i marketinških planova turizma i prostornih planova**
- **Bolje upravljanje turističkim resursima/atrakcijama/destinacijom**
- **Učinkovitiji razvoj novih turističkih proizvoda**
- **Osmišljavanje kreativnijih putničkih aranžmana**
- **Brža i učinkovitija komunikacija**

FAZE PROJEKTA

1. FAZA: IZRADA SOFTWARE

- 1.1. Definiranje analognog modela
- 1.2. Definiranje digitalnog modela
- 1.3. Izrada priručnika i priprema predavača

2. FAZA: APLIKACIJA MODELA

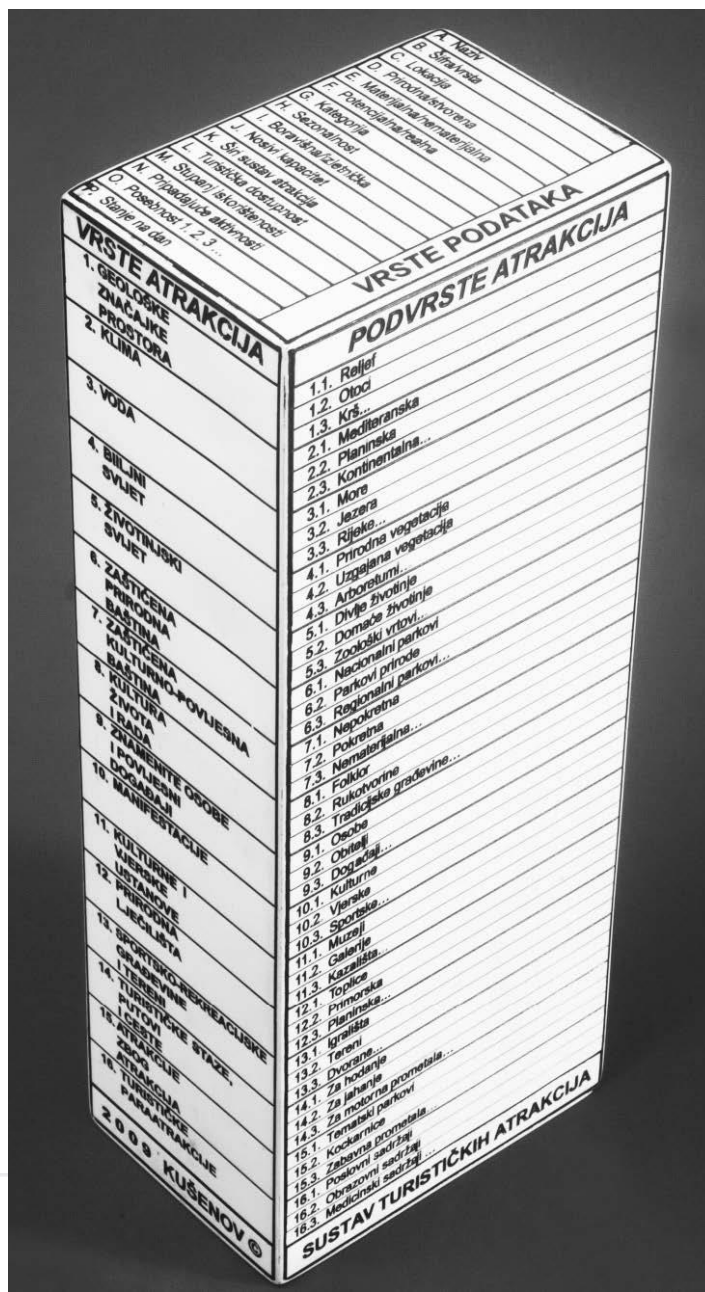
- 2.1. Edukacija i priprema korisnika
- 2.2. Instalacija sustava
- 2.3. Punjenje podataka
 - 2.3.1. Identifikacija
 - 2.3.2. Obrada
 - 2.3.3. Unos

3. FAZA: DAVANJE PODATAKA NA KORIŠTENJE

KAKO DALJE...

- **VAŽNO PRIMIJENITI JEDINSTVENU METODOLOGIJU**
- **VAŽNO KATASTAR IZRADITI RELATIVNO BRZO**
- **OPSEG (LJUDSKI I FINANCIJSKI RESURSI) NADILAZE KAPACITETE SVAKE POJEDINE INSTITUCIJE/ORGANIZACIJE**
- **PRIJEDLOG: UDRUŽIVANJE RESURSA**

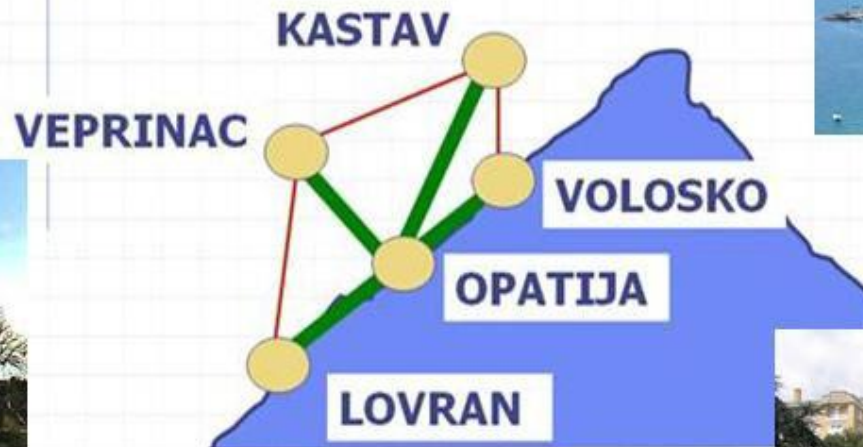
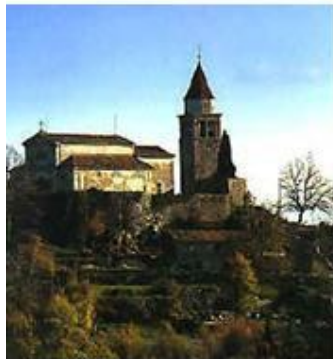
MODEL „KUŠENOV© SUSTAV TURISTIČKIH ATRAKCIJA”



POTREBNA ZNANJA O TURIZMU

- **TURISTIČKI SUSTAV**
- **OSNOVNA KLASIFIKACIJA TURISTIČKIH MOTIVA I AKTIVNOSTI**
- **TURISTIČKA DESTINACIJA**
- **KONVERZIJSKA FUNKCIJA TURIZMA**
- **DUGOROČNO PLANIRANJE TURIZMA**
- **TURISTIČKI RESURSI**
- **TURISTIČKE ATRAKCIJE**
- **OSNOVNA I DETALJNA KLASIFIKACIJA POTENCIJALNIH I REALNIH TURISTIČKIH ATRAKCIJA**
- **DOKUMENTACIJA TURISTIČKIH ATRAKCIJA**
- **KORIŠTENJE I ZAŠTITA TURISTIČKIH ATRAKCIJA**
- **SUSTAV TURISTIČKIH ATRAKCIJA**

OSNOVNA TURISTIČKA DESTINACIJA „OPATIJSKA RIVIJERA” - PRIMJER



PRIMJENA NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE

- „PLAN RAZVOJA TURIZMA DESTINACIJE BENKOVAC” (2005) Institut za turizam
- „Park prirode Vransko jezero MASTER PLAN TURISTIČKOG RAZVOJA” (2006) Institut za turizam
- Kušen, E. (2013) TURISTI I CESTE, Institut za turizam, e-knjiga:
<http://www.iztzg.hr/hr/publikacije/knjige/e-publikacije>
- Kušen, E. (2002) TURISTIČKA ATRAKCIJSKA OSNOVA, Institut za turizam, Zagreb.

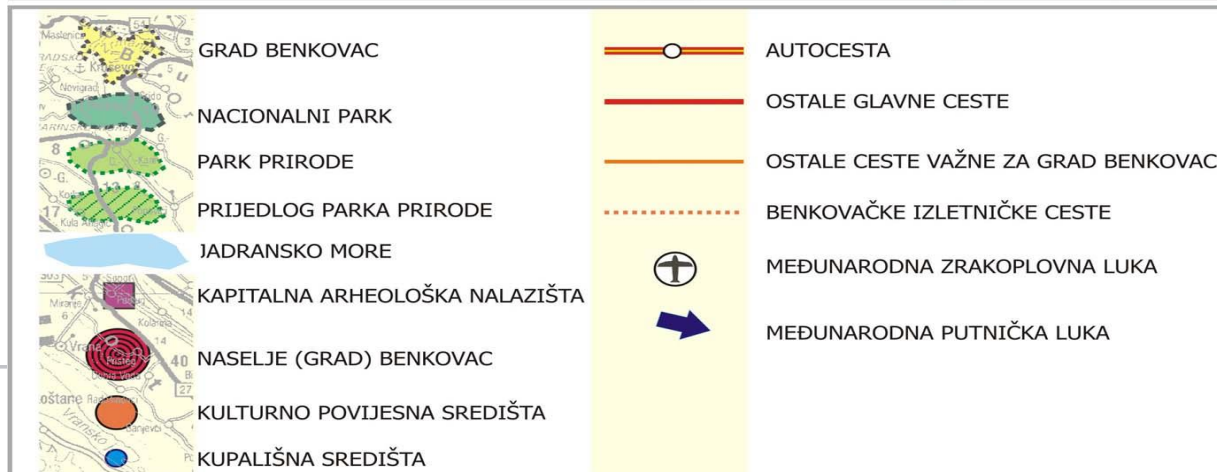
Plan razvoja turizma destinacije Benkovac

Dr. sc. Renata Tomljenović
Dr. sc. Eduard Kušen
Mr. sc. Zvezdana Hendija

Benkovac,
22. 11. 2005.

Prednost #1

- Blizu turističkih središta, daleko od vreve



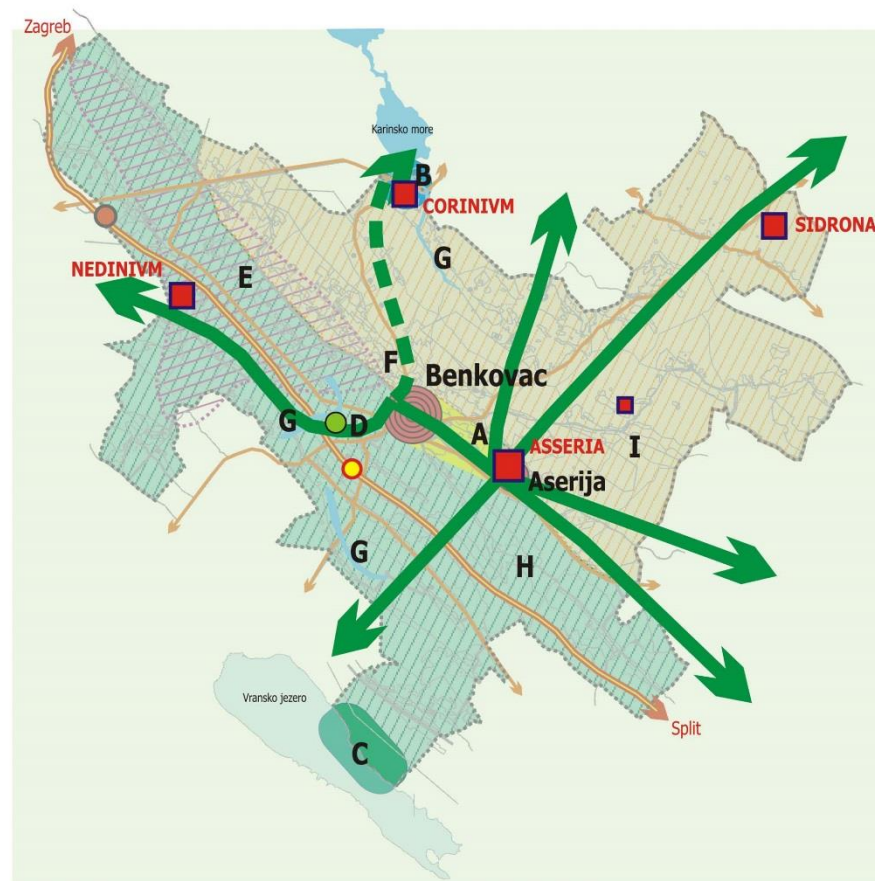
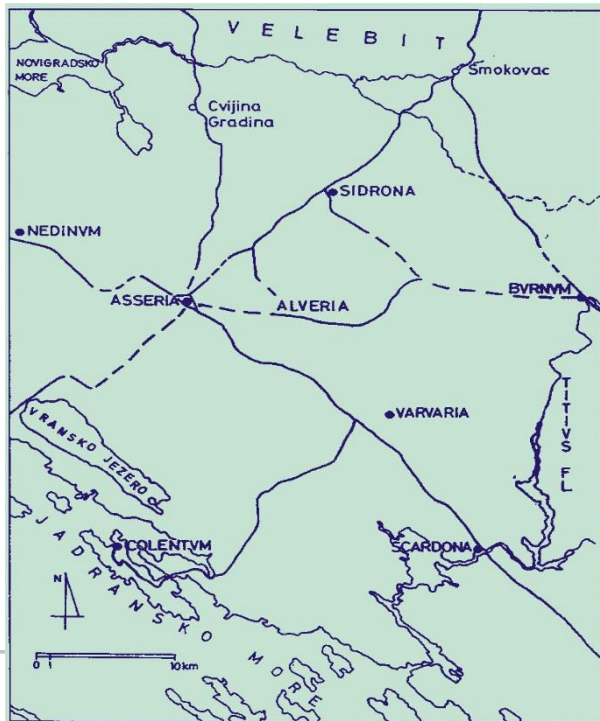
Prednost #2

Turistička resursna osnova

- Na prostoru destinacije Benkovac nalazi se:
 - 27 arheoloških nalazišta uključujući Aseriju – potencijalno međunarodna turistička atrakcija
 - 5 zaštićenih spomeničkih cjelina
 - 25 zaštićenih pojedinačnih sakralnih građevina
 - 16 zaštićenih pojedinačnih profanih građevina
 - nacionalno poznate tradicije života i rada – vinogradarstvo i vinarstvo, obrada kamena i tradicionalno građenje u kamenu
 - regionalno poznat Benkovački stočarski sajam

RIMSKE CESTE OKO ASERIJE

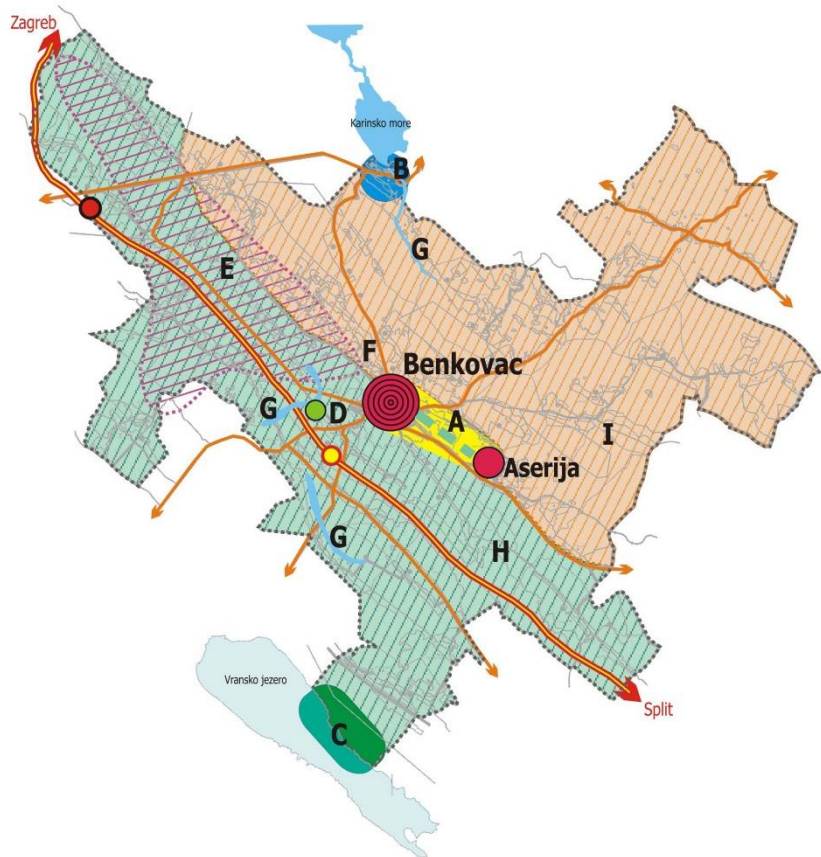
- podloga razvoju prepoznatljivog proizvoda i tržišnog pozicioniranja



Legenda:

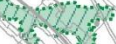
-  Glavne rimske ceste
-  Ostale rimske ceste
-  Utvrđeno naselje (kasnoljubursko i ranorimsko razdoblje)

TURISTIČKE CJELINE BENKOVCA



Legenda:

-  Benkovac
-  Aserija
-  Čvorište
-  Aleja Benkovac - Aserija

-  **A.** Turističko središte Benkovac-Aserija
-  **B.** Obala Karinskog mora
-  **C.** Park prirode "Vransko jezero"
-  **D.** Kličevica
-  **E.** Benkovačko-smilčičko vinogorje
-  **F.** Benkovački kamenolomi
-  **G.** Bujični kanjoni
-  **H.** Ravni kotari
-  **I.** Bukovica

žbi turističkog razvoja
service of tourism development



Tržišno pozicioniranje

**Otkrijte fascinantno dalmatinsko zaleđe –
krenite tragovima benkovačkih miljokaza**

**... u potragu za mjestima koje su stari
Rimljani nekada zvali svojim domom**

... u potragu za ruralnom idilom

**... i otkrijte fascinantan svijet benkovačkog
kamena**

**... u potragu za voćem i povrćem čiji ste
okuse već davno zaboravili**



godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development



Park prirode VRANSKO JEZERO

Master Plan turističkog razvoja

Biograd, 16. studeni 2006. godine

Prof.dr. sc. Zoran Klarić
Dr. sc. Eduard Kušen
Dr. sc. Renata Tomljenović
Mr. sc. Damir Krešić

50

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

Pristup izradi

KAKO JE NASTAO
OVAJ PLAN...

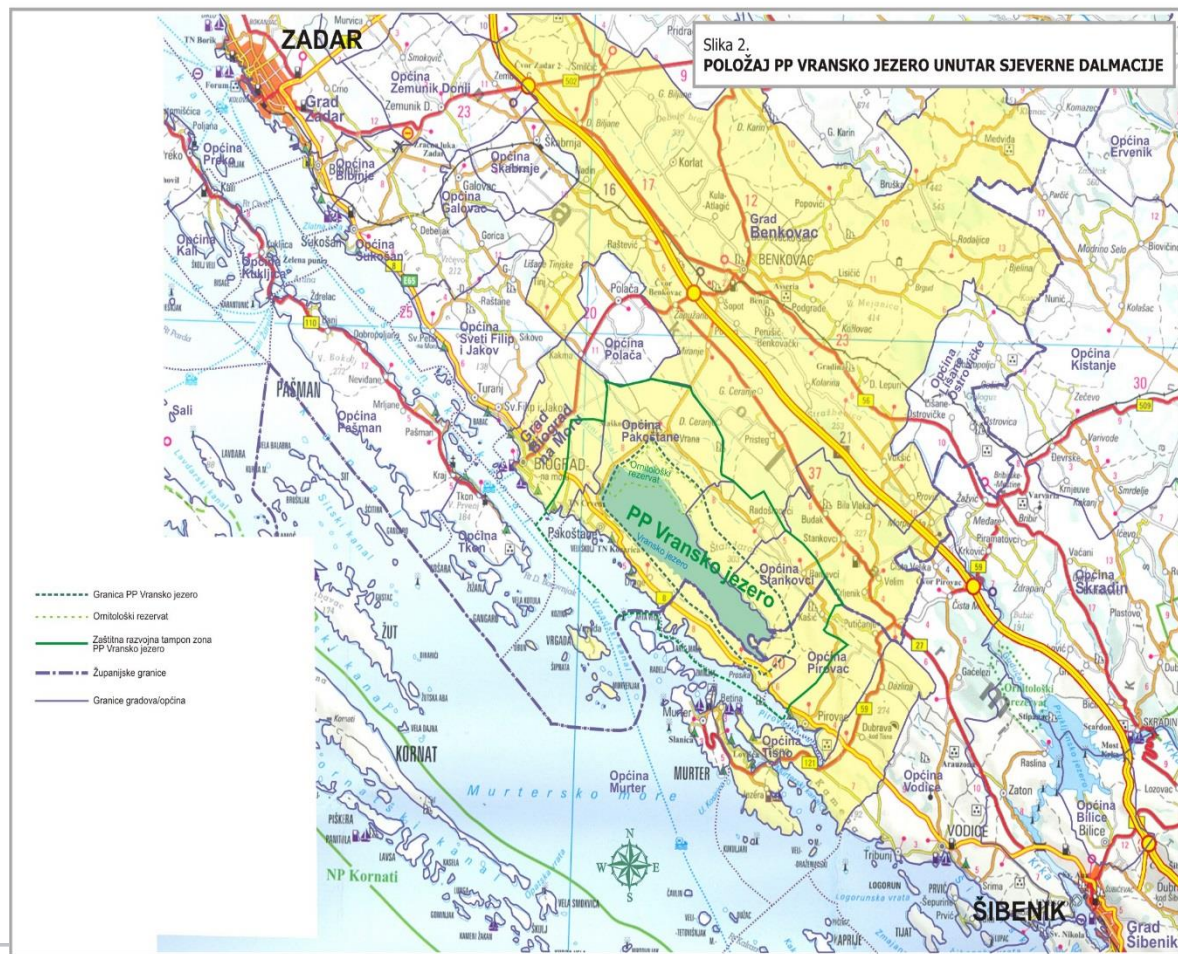


50
50

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

Prostorni okvir planskog područja

- **Park prirode**
- **Zaštitna tampon zona (područja naselja Pakoštane, Drage, Vrana, Radošinci, Banjevci, Kašić Banjevački, Prosika i dio grada Biograda)**
- **Uže okruženje (područja gradova Biograda i Benkovca te općina Pakoštane, Stankovci, Pirovac i Tisno)**
- **Šire okruženje (Zadarska i Šibensko-kninska županija)**



Misija

ZBOG ČEGA?

- **Obrazovna**

- osvijestiti prirodno-kulturnu vrijednost ovog prostora kod posjetitelja i lokalnih žitelja

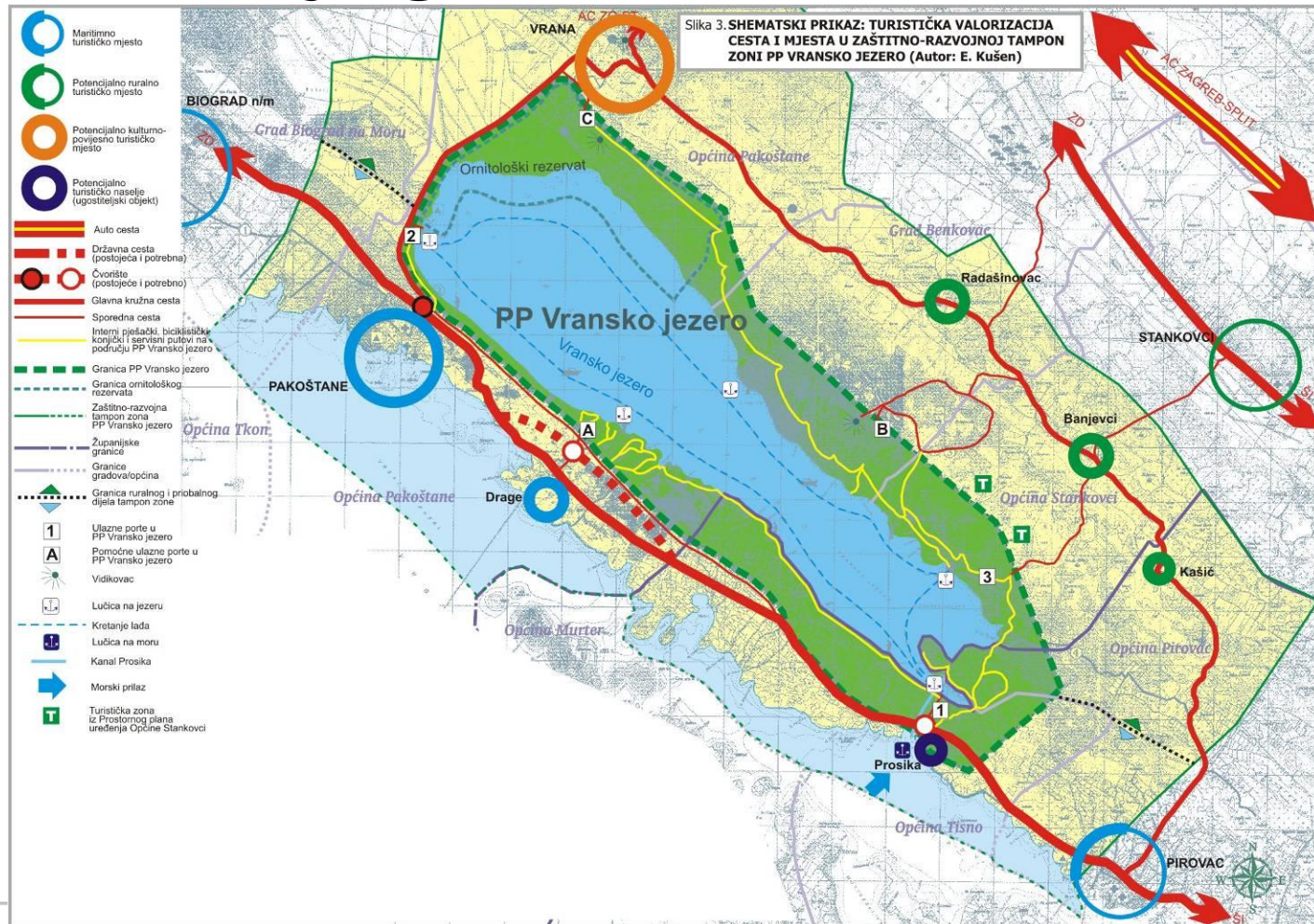
- **Društveno-ekonomska**

“Sretne ptice selice – zadovoljno lokalno stanovništvo”

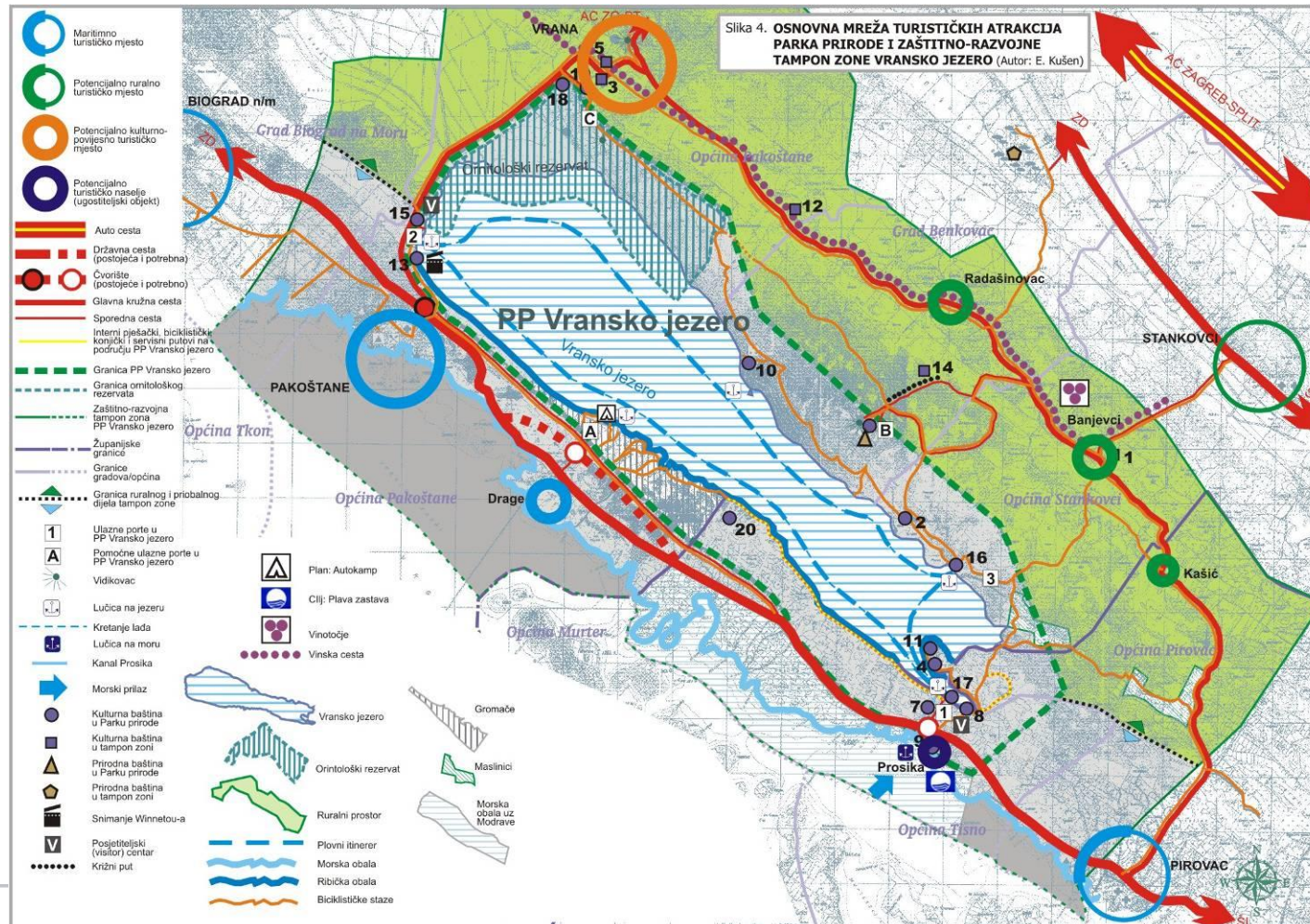
ili

Lokalno stanovništvo sudjeluje u zaštiti, ali istovremeno polučuje, posredno ili neposredno, gospodarske koristi od turističkog razvoja parka

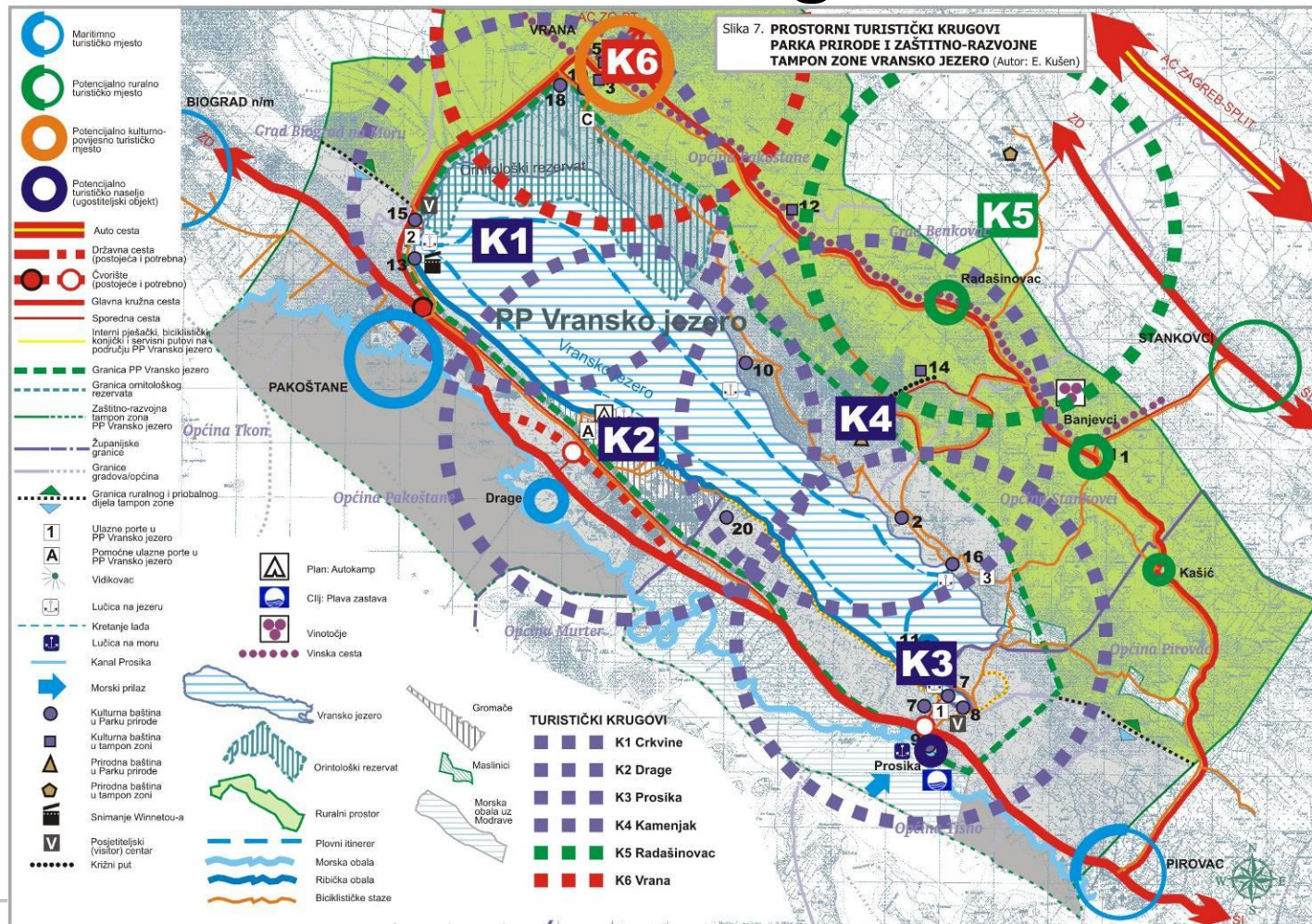
Utvrđivanje granice obuhvata PLANSKO PODRUČJE



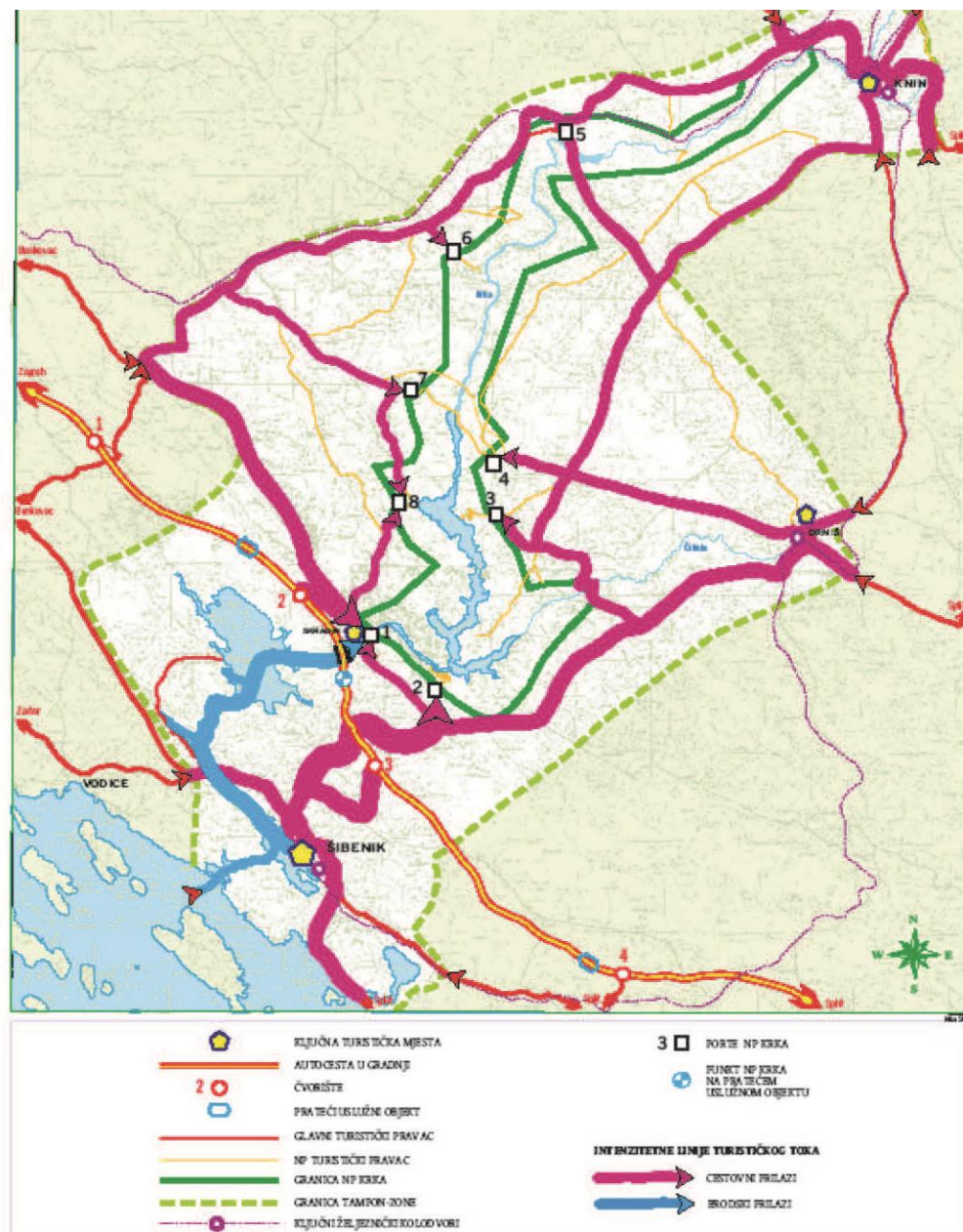
Osnovna mreža turističkih atrakcija



Prostorni turistički krugovi



Shematski prikaz cestovnih i riječnih prilaza portama NP Krka



KONAČNA LOKACIJA ODMORIŠTA „KRKA” NA
AUTOCESTI ZAGREB-SPLIT

2002.

Odmorište
„Krka” na
autocesti
Zagreb -
Split



22

50

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

KONAČNA LOKACIJA ODMORIŠTA "KRKA" NA AUTOCESTI ZAGREB-SPLIT

2003.



KONAČNA LOKACIJA ODMORIŠTA “KRKA” NA AUTOCESTI ZAGREB-SPLIT

2005.



**HVALA
NA
PAŽNJI!**